

**БЕЗПЕЧНІ
ВІДНОСИНИ**

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ

ЩО ТАКЕ ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ?

Торгівля людьми - це злочин і порушення прав людини, що містить ознаки вербування, контролю та використання людей задля отримання вигоди від їх експлуатації. Це високорибутковий кримінальний бізнес, який впливає на життя мільйонів людей. Використовуючи силу, обман і маніпуляції, людей по всьому світу продають і купують проти їхньої волі.

ЯКІ ОСНОВНІ ФОРМИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ?

СЕКСУАЛЬНА ЕКСПЛУАТАЦІЯ

Дорослих та дітей внаслідок обману, примусу, погроз чи інших засобів маніпуляцій втягують до проституції, "ескорт послуг", зйомок в порнографічних фільмах, тощо.

ТРУДОВА ЕКСПЛУАТАЦІЯ

Чоловіків, жінок та дітей змушують працювати під загрозою насильства чи іншого покарання. Це супроводжується обмеженням свободи, вилученням документів чи майна. Оплата не здійснюється або не відповідає обіцяній. Ця форма експлуатації може включати в себе роботу на будівництвах, фабриках, в сільському господарстві, тощо. Одним із елементів може бути втягнення до боргово кабали.

ДЕ МОЖЕ ВИНИКНУТИ СИТУАЦІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ?

Потенційні постраждалі можуть потрапити до ситуації торгівлі людьми як в легальній, так і в нелегальній індустрії. Сексуальна експлуатація має більшу ймовірність виникнути в таких сферах діяльності:

- "надання ескорт послуг, робота в нелегальних масажних кабінетах, в борделях, барах, стриптиз-клубах, створення порнографічної продукції, тощо".

ЯКІ ІСНУЮТЬ МЕТОДИ ВЕРБУВАННЯ В СЕКСУАЛЬНУ ЕКСПЛУАТАЦІЮ?

Сексуальна експлуатація є однією із форм торгівлі людьми, яку в свою чергу можна розглядати як сукупність з елементів: дія, спосіб, мета.

Дія: дії трафікера, спрямовані на вербування, передачу, перевезення, приховування та одержання людини.

Спосіб: трафікер може використовувати шахрайство, маніпуляції, погрози, обман, застосовувати силу, зловживати владою або вразливістю.

Мета: отримати вигоду від експлуатації людини.

Важливо пам'ятати, що, коли ми говоримо про експлуатацію дітей, то тут розглядаємо лише 2 елементи: дія і мета. Немає жодного значення, яким чином дитину замотивували чи змусили, якщо третя особа отримує вигоду, це вже називається експлуатацією.

ТАБЛИЦЯ 1. ЯКІ ІСНУЮТЬ СПОСОБИ ВТЯГНЕННЯ ЛЮДЕЙ В ТОРГІВЛЮ ЛЮДЬМИ?

СИЛА — ВЛАДА	ШАХРАЙСТВО — ОБМАН	ПРИМУС — МАНІПУЛЯЦІЯ
• погрози; • сексуальне насильство; • фізичне насильство; • зловживання наркотичними речовинами; • психологічне насильство; • контроль.	• використання юнацької зацікавленості в сексі; • формування довірливих відносин; • спокушання, спонукання до романтичних стосунків; • шахрайські обіцянки фінансового благополуччя, безпеки та захисту.	• сором і страх; • залякування та тиск; • шантаж; • погрози; • сексторшин.

ХТО ЗНАХОДИТЬСЯ В ГРУПІ РИЗИКУ?

Будь-хто, незалежно від віку, раси, гендерної, етнічної, національної приналежності, може постраждати від торгівлі людьми. Постраждалі не завжди звертаються за допомогою, навіть, якщо у них є можливість це зробити. Вразливість, мовні бар'єри, сором, недовіра або страх перед правоохоронними органами є потужними механізмами контролю. Інколи, постраждалі, які потрапляють до експлуатації завдяки друзям та членам сім'ї, взагалі не можуть себе ідентифікувати як "постраждалий від торгівлі людьми" через близькі стосунки.

І хоча ми говоримо про те, що будь-хто може потрапити до ситуації торгівлі людьми, є певні групи, які є більш вразливими до потрапляння в експлуатацію. До груп ризику належать наступні категорії:

- Особи з травматичним досвідом дитинства;
- Діти-сироти, позбавлені батьківського піклування;
- Діти з малозабезпечених сімей;
- Діти-жертви насильства в сім'ї;
- Діти з сімей, де є проблема залежності;
- Безпритульні діти;
- Підлітки, що перебувають у конфлікті з законом;
- Діти, батьки яких працюють за кордоном;
- Мігранти, тимчасово переміщені особи, особи без громадянства;
- Люди з інвалідністю;
- Молодь в пошуках сезонної роботи;
- Люди зі схильністю до залежності;
- Постраждали від торгівлі людьми;
- Люди, які живуть у межах 20 км по обидва боки розмежування.

ЯК МОЖЕ ВИНИКНУТИ СИТУАЦІЯ СЕКСУАЛЬНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ?

Метод "закоханого хлопця" або "Ромео" на першому етапі включає в себе побудову начебто гармонійних стосунків. Якщо ми говоримо про спілкування онлайн, то часто за фото молодого привабливого хлопця може приховуватись дорослий чоловік, який добре знає психологію та вміє маніпулювати. В просторі ж офлайн в житті молодої дівчини з'являється привабливий чоловік з "серйозними намірами" і в них також швидко розвиваються стосунки. З часом подібне довірливе спілкування перетворюється на нездорові відносини та може призвести до сексуальної експлуатації. Трафікери використовують довірливість потенційних постраждалих і застосовуючи різні засоби впливу змушують дівчат та жінок до сексуальної експлуатації. Важливо пам'ятати, що як постраждалий, так і трафікер може бути будь-якої статі.

За статистикою А21 більшість постраждалих, які потрапили до експлуатації саме через цей метод вербування, не досягли 25 років.

ДЕ ВІДБУВАЄТЬСЯ ВЕРБУВАННЯ ПОТЕНЦІЙНИХ ПОСТРАЖДАЛИХ?*

Очевидно, що ситуація торгівлі людьми може статись де завгодно. Але є місця більш небезпечні за інші:

- Онлайн платформи: сайти знайомств, соціальні мережі, які дають можливість трафікерам встановлювати зв'язок з людьми, що знаходяться у вразливому стані.
- Притулки, гуртожитки, шелтери, де можуть проживати люди, що зазнали фінансової скрути чи знаходяться у вразливому стані.
- Місця з великим скупченням людей: школи, торговельні центри, парки, концерти, де збирається молодь.

Здорові та нездорові відносини

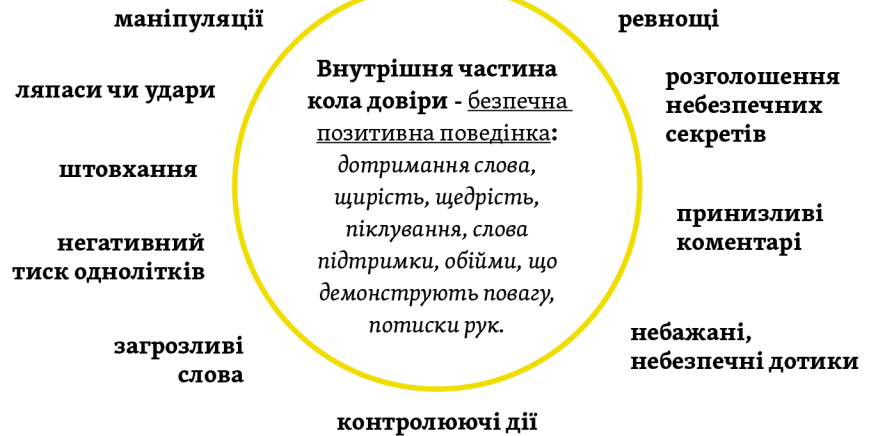
Вербувальники знаходять уразливих людей та обманним чином будують з ними начебто щирі відносини. Але з часом просто користуються їх довірливістю. Процес вербування може відбутись швидко або бути розтягнутим в часі. Насправді, подібні стосунки є "нездоровими" і це можна розпізнати.

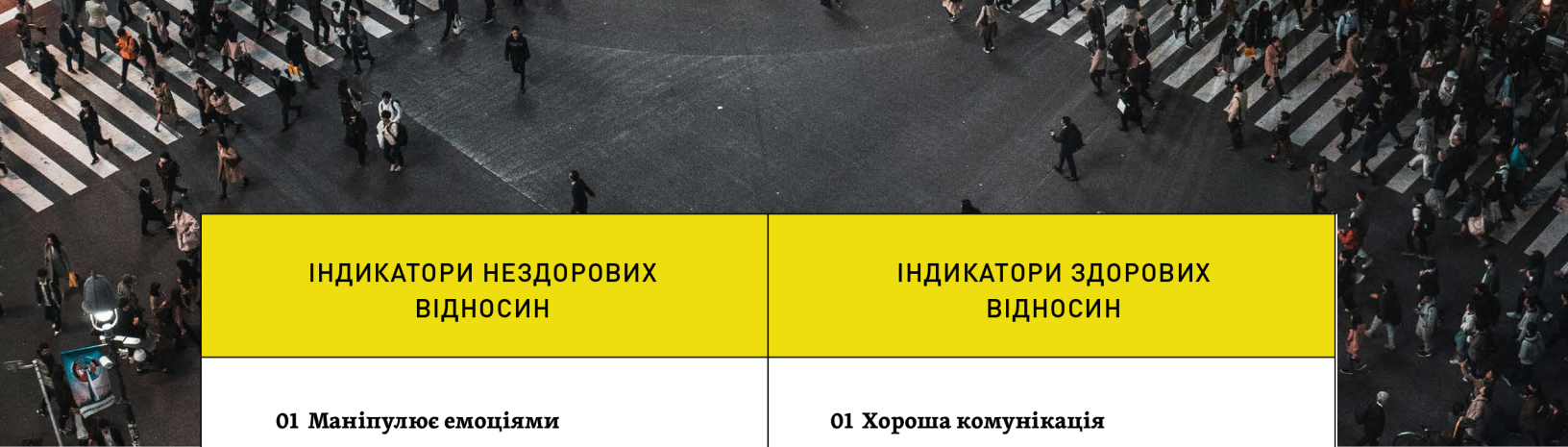
В ЧОМУ РІЗНИЦЯ МІЖ ЗДОРОВИМИ ТА НЕЗДОРОВИМИ ВІДНОСИНАМИ?

- ▶ **Здорові стосунки** будуються на повазі, чесності, довірі, спілкуванні, компромісі, прихильності та здорових кордонах. Важливим є встановлення особистих захисних факторів, розуміння власної цінності та своїх цілей. Захисні фактори допомагають створити здорову атмосферу в стосунках та знизити ризик потрапляння в травмуючі обставини.
- ▶ **Нездорові стосунки** починаються там, де один із партнерів примушує іншого партнера жертвувати дружбою, сім'єю, школою, особистими цілями або навіть своїм емоційним благополуччям. Ці стосунки можуть бути фізично, емоційно та психологічно жорстокими, часто приводячи до циклу залежності. Це може виглядати як глибокий зв'язок між людьми (жертвою та вербувальником чи трафікером), жертва має сильну емоційну прихильність до кривдника, що є руйнівним.

ПРИКЛАД КОЛА ДОВІРИ

*Здорові відносини характеризуються поведінкою, зазначеною у внутрішній частині кола. Елементи нездорових відносин зазначені на зовнішній стороні кола.

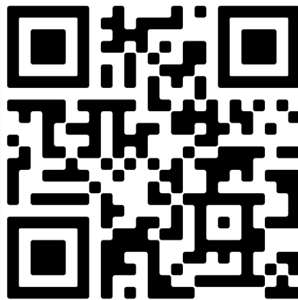
ІНДИКАТОРИ НЕЗДОРОВИХ ВІДНОСИН	ІНДИКАТОРИ ЗДОРОВИХ ВІДНОСИН
01 Маніпулює емоціями • Партнер спокушає та обманним чинном втягує у відносини. • Партнер створює емоційний зв'язок, але не ділиться інформацією про себе. 02 Ізолює партнера • Партнер поводить себе так, наче інша людина - це його власність, ревнує та контролює іншу людину. • Партнер створює всі умови, щоб людина перестала спілкуватись з сім'єю, друзями чи знайомими. 03 Вимагає інтимних стосунків • Партнер вимагає від іншого партнера робити те, що йому некомфортно (насильницький секс, фільмування, створення фотопродукції інтимного характеру, обмін фото на гроші, змушування надавати послуги сексуального характеру друзям чи незнайомцям). 04 Контролює • Партнер обмежує або забороняє доступ до приватних документів (посвідчення водія, паспорт, віза тощо) чи банківського рахунку. 05 Застосовує силу • Партнер поводить себе агресивно при особистому спілкуванні чи публічно (штовхання, удари, ляпаси).	01 Хороша комунікація • Партнер поважає відкритий та чесний діалог у ваших відносинах. • Партнер не приховує особисту інформацію (де працює, яку сім'ю має, ділиться спогадами з дитинства). 02 Підтримання зв'язків • Партнери довіряють один одному і дозволяють підтримувати стосунки з рідними та друзями. • З часом, у них з'являються спільні друзі. 03 Повага до особистих кордонів • Партнери встановлюють та поважають кордони один одного. • Партнери можуть вільно говорити про свої емоційні та фізичні потреби, а також про своє комфортне середовище. 04 Свобода вираження • Партнери дають один одному право висловлювати думки та мати власні захоплення. • Партнери розуміють, що думка кожного з них є важливою. 05 Взаємопідтримка • Партнери поважають та підтримують один одного. • Партнери можуть мати різні думки та позиції, але вони вислуховують один одного без образ та насильства.

Безпечні відносини

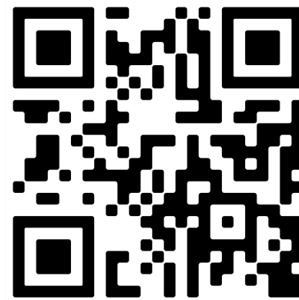
- Розповідайте про свої нові відносини друзям, яким ви довіряєте.
- Не бійтесь цікавитись життям свого партнера, задавайте особисті питання.
- Запам'ятайте декілька номерів телефонів людей, яким ви довіряєте, і до кого можете звернутись, опинившись у небезпечній ситуації.
- Захищайте свої права. Ваші особисті документи та речі мають знаходитись у вашому розпорядженні.
- Повідомте своєму партнерові, якщо щось змушує вас почувати себе некомфортно. Якщо у відповідь на вашу відвертість ви зустрінетесь з агресією з боку партнера, відразу повідомте про це друзям, яким довіряєте. Якщо ситуація небезпечна, зверніться до поліції.
- Спостерігайте за людьми, що вас оточують.
- Встановіть комфортні для вас межі дозволеного у ваших стосунках.
- Продумайте план дій, який дозволить вам уникнути небезпечних ситуацій. Завжди ліпше попередити неприємну ситуацію, ніж мати справу з наслідками.
- Зверніться по допомогу.

Відео про вербування

Відео про вербування

Корисні ресурси

РОЗПОЧНИ ДІЯТИ

Якщо серед вашого оточення є людина, яка опинилась в нездорових відносинах, і ви підозрюєте, що партнер експлуатує, будь ласка, зверніться по допомогу:

- **1547** НАЦІОНАЛЬНА ГАРЯЧА ЛІНІЯ З ПИТАНЬ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ
- **112** В ЕКСТРЕННИХ ВИПАДКАХ

ЯКЩО ТИ ПІДОЗРЮЄШ СИТУАЦІЮ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ, ПОВІДОМ.

[A21.ORG/EDUCATION](https://a21.org/education)